

Pistes per la interdependència

Published by [Jordi Pascual](#) [1] on 21/11/2014 - 12:22 | Last modification: 05/10/2020 - 07:13

La tradicional responsabilitat de construir un edifici sòlid sobre les polítiques culturals reposa tant en els actors culturals com en l'administració pública. Avui potser cal anar una mica més lluny: en un context massa institucionalitzat, la responsabilitat reposa sobretot en els actors culturals i en la seva determinació de ser actors rellevants per a la societat. Entenc aquestes línies, sobretot, com a provocacions per accelerar uns debats urgents.

1. Per què els actors culturals tenen tanta dificultat a justificar la seva aportació a la societat a partir dels drets culturals? Anys després de l'aprovació de l'Agenda 21 de la cultura (2004), la declaració de Friburg (2007) i els nombrosos informes publicats per Farida Shaheed, la relatora especial de Nacions Unides pels drets culturals (des del 2009), el desconeixement sobre els drets culturals a Catalunya continua essent notori. No ha ajudat gens que les organitzacions de la societat civil dedicades (com l'observatori DESC) s'hagin ocupat ben poc del tema. Avui, el concepte de drets culturals està transformant els relats que articulen les polítiques culturals, arreu del món. El focus passa del canon establert (democratització) al procés possible (democràcia) i els actors centrals de l'acció en cultura passen de ser els professionals a ser els ciutadans. I això té un impacte considerable en l'orientació de les polítiques culturals locals.

2. Per què els actors culturals no aconsegueixen depassar el seu àmbit “propi” d'acció? La presència dels factors culturals (des de l'autonomia dels nostres valors intrínsecs: la memòria, la diversitat, la creativitat i amb la independència dels actors que els desenvolupen) en els programes dedicats a l'equitat (l'educació, la salut) o al territori (plans comunitaris, urbanisme, medi ambient) continua essent escassa. Hi ha un problema en l'equilibri de les accions, i en l'impacte real de les polítiques culturals en la ciutadania (les persones que avui a Catalunya més necessiten la cultura no són, al meu parer, els “consumidors” de cultura). Ara fa una dècada que el Govern de Catalunya va crear un Consell de la Cultura i les Arts (CoNCA); cada nova instància té la virtut de fer possible un canvi substancial en la governança d'un determinat tema. Tant la seva llavor fundacional com les seves successives modificacions han portat el CoNCA a un mandat més orientat a la professió, i menys orientat a la ciutadania o a la connexió de la cultura amb la resta d'àmbits de la societat. Ras i curt, encara hi ha buit un espai públic (que no ha de ser necessàriament institucional) que ha de relligar cultura, ciutadania i desenvolupament sostenible.

3. Per què els actors culturals no han constituït instàncies autònomes de debat i d'acció? La crisi sistèmica ha impactat de manera desigual en els actors culturals. Alguns han apostat les cartes a la instrumentalització econòmica (turisme, màrqueting), d'altres s'han refugiat en l'excel·lència artística... En paral·lel, des de la base, aquesta darrera dècada han aparegut almenys un centenar de petites iniciatives, diguem-ne de co-producció, de creació i comunitat o de democràcia cultural, que avui constitueixen una formidable pedrera d'innovació en els continguts i en les metodologies de treballar en la cultura (o en allò que és cultural). Avui, toca a aquests actors culturals de conquerir els espais de debat sobre les polítiques culturals, i seria just que les accions relatives a la governança de la cultura de les administracions locals ajudessin una mica.

Vénen temps apassionants per al món de la cultura. Toca trobar un equilibri nou entre administracions, institucions i actors. Toca modificar les estructures de governança i acostar-les a la ciutadania. Serveixi Interacció 2014 com a espai de debat. I d'acció.

Jordi Pascual

és professor de Gestió Cultural i Polítiques culturals a la Universitat Oberta de Catalunya – UOC, i coordinador de la Comissió de Cultura de Ciutats i Governos Locals Units (CGLU).

Categories: Debat 2014

Categories: Debats Interacció

Categories: Article

Tags: polítiques públiques

Tags: administració local

Tags: governança

Tags: institucions culturals

Tags: drets culturals

Tags: Agenda 21 de la Cultura

Tags: #debat14

- [2]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2014/11/21/pistes-per-interdependencia>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/jordipascual>

[2] <https://interaccio.diba.cat/node/5497>